

به نام خدا

امتحان کارشناسی ارشد ناپیوسته در رشته زبان و ادبیات اصفهانی به همراه کلید حل سوالات

ابتدا سوالات را کامل خوانده و با در نظر گرفتن قواعد قلب، اقدام به پاسخ دادن نمایید.

۱- کلمات زیر را معنی کنید.

۱- بَلْغ	۲- حَسِبْ جَلال	۳- أَلْشغال	۴- سِگاسوتا
۵- زِرْزَمین	۶- شَبی چِراغی	۷- چُماله	۸- حَج مَن باقر
۹- وَ لَحْظا	۱۰- أَوْنِگون	۱۱- بولونی	۱۲- بَلْکی
۱۳- چِرْکوندی	۱۴- گودالی	۱۵- قیلاگونی	۱۶- سِگَرِبیّت
۱۷- دَمادولا	۱۸- حَبّاد	۱۹- ورمالیدند	۲۰- مادی
۲۱- چِیویلی	۲۲- لا ماشین		

۲- اعضای زیر کدامیک از اعضای بدن انسانند؟

۱- چَکّی لُپ	۲- گُرْته	۳- سَکاسینه	۴- سَکاصورت
۵- گِیسی	۶- چَکّاچِیویِل	۷- ناقولوسی	
۸- گُلّی کمر خنجر			

۳- امراض بیرونی و درونی زیر کدامند؟

۱- کمرم شیت شد	۲- سرم بانگس	۳- دلم انقلابس	۴- زیرو رو می زَنم
۵- دلمالش	۶- توتولی		

۴- جملات دعایی زیر را معنا کنید.

۱- الای اَکِلَه بیگیری	۲- بادی یامان بیگیری ایشالله	۳- الای بالا پر بزنی	
۴- الای سه قلی بودی	۵- تیری غیب بخوری ایشالله	۶- تیری اَجَل خورده	
۷- توپ تو شیکمد بَرِد	۸- الای بُّپکی		

۵- جانداران زیر کدامند؟

- ۱- قورباغر
۲- خرخاسکی سه پلو
۳- مالشتی مال
۴- مالمالک یا مالمالی
۵- پاختر
-

۶- نسبت خانوادگی افراد زیر را مشخص کنید.

- ۱- باخاجه
۲- بُسوره
۳- همیش
۴- یاد
۵- خارسو
-

۷- اصطلاحات زیر را معنی کنید.

- ۱- ذراومد گفت
۲- قو نیمپیرد
۳- خیریش نیست
۴- کَمَری راوس هَنو
۵- را نیمپیرد
۶- مردی رندیشس
۷- سِگسارونس
۸- آغولید واغلید؟
۹- اِدراوادرد می کونم
۱۰- برادون کشیدن
۱۱- درزا چاق کردن
۱۲- جخ هم رسوندند
۱۳- بلاگیری درو وُردن
۱۴- آدمی نیرز
۱۵- وا می دارم
۱۶- هوا کیفس
۱۷- آ یکی اونم
۱۸- چه خیر اتر؟
۱۹- هوا تیفونس
۲۰- د آره د
۲۱- سَک نزن
۲۲- وقی کردس
۲۳- آدمی یه غازی
-

۸- محله‌های زیر در کجای اصفهان قرار دارند؟

- ۱- چارسو کوچیک
۲- بازاری حجاجا شجاع
۳- پُشتی آشپزی
۴- کوجون
۵- گورتون
۶- جوزون
۷- طوخچی
۸- نجارباشی
۹- جوق اباد
۱۰- مَچدلنبون
۱۱- چاله حج میرزا
۱۲- چارسو علی قولی آقا(آ ی کشیده)
۱۳- چناردالبتی
۱۴- لتیشا
۱۵- باقوچخونه
۱۶- کرماکیلیچه
۱۷- رودرون
۱۸- پارون
-

۹- جملات زیر چه مواقعی به کار می‌روند؟

- ۱- یار مبارک پولکی عروسا اووردن زورکی
- ۲- خارسو بیشین رو فشغه بزا عروسد خوشش باشه
- ۳- جیگر جیگرس دیگر دیگرس
- ۴- مثلی سیگی تاتوره خورده می‌موند
- ۵- شبا به چراغسا روزا به غلاغ
- ۶- اینقد کریم پشه بازی درنیار
- ۷- قرشا قاشوق کردس

۱۰- کدامیک گزینه واحد پول قدیمی در اصفهان بوده است؟

- ۱- یه قاضی
- ۲- یه قازی
- ۳- یه غازی
- ۴- عم قزی

۱۱- تفاوت آقا با آی کشیده و آقا بدون آی کشیده در چیست؟

۱۲- معنای کلمه گلی را در هر ترکیب را بنویسید.

- ۱- گلی درخت
- ۲- گلی کوچا
- ۳- گلی هم
- ۴- گلی کوه

۱۳- حالت‌های مختلف کلمه اونسانیا را بنویسید. (برای اشاره به هر چیزی)

موفق باشید

جوابها

۱

- ۱- بلگ: همان برگ است. قاعده تبدیل ر به ل (در لهجه اصفهانی "ر" معمولا به "ل" تبدیل می‌شود)
- ۲- حسیجلال: حاج سید جلال (قاعده ادغام بنیادی).

۳- آلاشغال: معرب آشغال بوده که به مرور آل به آل تبدیل شده. مثال: بیا بریم ناهار بخوریم. وای نه یه زا آلاشغال خوردم تو دلم انقلابه.

۴- سِگاسوتا: در اصطلاح به عده زیاد گفته می‌شود. دقت شود که سو در سگاسوتا کشیده خوانده شود. مثال وای خره نبودی ببینی طرف سِگاسوتاشم اوورده بود. یعنی اینکه هر چی آدم داشت برداشته بود اوورده بود.

۵- زِرزمین: زیرزمین

۶- شبی چراغی: تا قبل از ساعت ۱۲ شب، تا وقتی چراغها روشنند.

۷- چُماله: همون مُچاله تهرونی

۸- حَج مَن باقر: حاج محمد باقر. قاعده یرملون در زبان اصفهانی

۹- وَاَحظا: از لحظه میاد. مثال: خرنیدیده همشا تو کوچا ولحظا می زند. یعنی همش تو کوچه‌ها الاف می‌گرده. خِر همون خیره

۱۰- آونگون: آویزون

۱۱- بولونی: خمره. گاهی جهت ابراز محبت به دیگران هم به کار می‌زود. مثال: بولونی پَ کوچای پَ؟ (معادل عبارت "پس کجایی عزیزم؟" در تهران).

۱۲- بلکی: شاید

۱۳- چرکوندی: همان چرک است که بار تنفیری زیادتری دارد. مثال: دِ آره دِ جونم مرگ شده با یه زا لباسی چرکوندی اومده بود.

۱۴- گودالی: چاله و گودال تحقیر شده

۱۵- قیلاگونی: قیر و گونی. قیل همان قیر است. قاعده تبدیل ر به ل. مثال: این چای چرا قیله؟ یعنی چرا اینقدر چایی سنگینه که رنگش مثل قیر شده؟

۱۶- سُگربیت: چوب کبریت

۱۷- دَمادولا: نزدیکی‌ها. مثال: لباسای من کو؟ همین دَمادولاس

۱۸- حَبّاد: حبیب آباد. مکانی نزدیک اصفهان. قاعده اضمحلال ۵ حرف در یک تشدید

۱۹- ورمالیدند: رفتند. مثال: چوریا ورمالیدن تو سیه یعنی جوجه‌ها داخل بن بست رفتند. مثال: وپَریده پاجاشا ورمالیدس. یه اصطلاحیه در مورده شلواری برمودا

۲۰- مادی: جوی آب. در اصفهان مواقعی که از واژه مادی استفاده نمی‌شود از واژه جوق یا جوقچی استفاده می‌شود.

۲۱- چیویلی: چرکوندی

۲۲- لا ماشین: در اصطلاح همان زیر ماشین است. **حسن رفت لا ماشین یعنی ماشین بهش زد(تصادف کرد)**

۲

- ۱- چکی لُپ: دهان. **مثال: هر چی از چکی لپش دراومد نثاری ما کرد.**
- ۲- گُرتَه (گُرده قاعده تبدیل د به ت): پشت و کمر
- ۳- سَکا سینه: سر و سینه با هم. **سکا سینم گرفتس.**
- ۴- سَکاصورت: صورت
- ۵- گِیسی: ماهیچه شانه و گردن. **مثال: خره اینقدِ تا تو این گِیسی بام درد می کوند که الَمانما بریدس.** با گِیسو اشتباه نشود.
- ۶- چکاچیویل: صورت. **مثال: آبِ اِز چکاچیویلش سرزیرس عامو.** (سرازیر)
- ۷- ناقولوسی: نای و یا همان خرخره. **مثال: اتوبوسِ تا تو ناقولوسیش پر کردس.**
- ۸- گُلی کمر خنجر: **مهره‌های آخر ستون فقرات.** **یه جمله معروف هم هست که می‌گه: اِگه این کارا بوکونی گُلی کمر خنجرد می‌شکِنِد.** یعنی انگار این کار برات خیلی سخته.

۳

- ۱- کمرم شیت شد: کمرم داغون شد. شیت احتمالا از واژه شِتِ فرنگی گرفته شده.
- ۲- سرم بانگس: سرم درد می‌کنه. از بنگ میاد.
- ۳- دلم انقلابس: همون تو دلم چمچماله یا وضعیت مزاجیم خوب نیست.
- ۴- زیرو رو می‌زنم: نوعی از انقلاب دل که پیشرفت کرده و اعضا مجاور را تحت تاثیر قرار داده.
- ۵- دلمالیش: یه نوع خاصی از حالات نامساعد مزاجی که بیشتر در مواقع ازدواج پیش میاد.
- ۶- توتولی: زگیل. **من واقعا دیگه نمی‌دونم این واژه از کجا اومده شرمنده!!!**

۴

- ۱- الای آکله بیگیری: آکله به معنی خوره. یعنی الهی مرض خوره بگیری.
- ۲- بادی یامان بیگیری ایشالله: این دعا در مواقعی که کسی زیاد داد و فریاد می‌کند بکار می‌رود. یامان از یمن میاد. باد یمانی تبدیل شده به باد یامان و آن مرضی باشد شبیه خناق که گلو باد می‌کند و راه نفس بسته می‌شود. در برخی مواقع یامان حذف می‌شود و داریم **الای باد کنی.**
- ۳- الای بالا پر بزنی: یعنی بال بال کنی و بمیری یه چیزی شبیه خروس. الهی جون بکنی و بمیری.

- ۴- الای سه قلی بودی: وقتی کسی یک مزه بی مزه می ندازه به جای اینکه به طعنه بگن ماشالله چقدر تو خوش مزه ای می گن ایشالله سه قلی (سه قلو) بودی یا به شکل مختصر شالا سه قلی بودی. یعنی یه قل کمه برای اینکه همچین مزه هایی بریزه. در واقع نوعی تحقیر پشت پرده داره.
- ۵- تیری غیب بخوری ایشالله: معنی واضح است امیدوارم هیچ وقت همچین تیری نخورین.
- ۶- تیری آجل خورده: در این جمله دعایی فرض بر این است که تیر به شما اصابت کرده.
- ۷- توپ تو شیکمدم برد: در مواقعی که فردی زیاد غذا بخورد بکار می رود. از دیگر جملات دعایی مشابه می توان به **الای کارت بخوری (کارت همان کارد است قاعده تبدیل د به ت)** اشاره کرد.
- ۸- الای بُپکی: الهی بترکی. تقریباً در هر موقعیتی به کار می رود.
- نکته: دقت شود که اصولاً در اصفهان (بد اصفهانیاشون البته) نسبت جمله دعایی مثبت به جمله دعایی منفی تقریباً صفر است.

۵

- ۱- قورباغر: قورباغه. قاعده تبدیل ه به ر. **مثال دیگر مهتابی که می شود مرتابی.**
- ۲- خرخاسکی سه پلو: همان خرخاکی است و چون از هر طرف جلو عقب و پشت که نگاه کنی قیافه اش یکسان است به آن سه پهلو گویند.
- ۳- مالشتی مال: بالشت مار بوده و به سوسکه های بزرگ و پهن گفته می شود که با چند تبدیل پیچیده و نادر شده مالشتی مال. قواعد بکار رفته: قاعده "ی" چسبان به مضاف ۲- قاعده ر به ل ۳- پدیده نادر تبدیل ب به م. **مثالی دیگر از تبدیل ب به م: اسب می شود اسم.**
- ۴- مالمالک یا مالمالی: مارمولک. قاعده تبدیل ر به ل
- ۵- پاختر: یا کریم. حیوانی خنگ شبیه کبوتر با بهره هوشی صفر

۶

- ۱- باخاجه: پدر بزرگ یا مادر بزرگ
- ۲- بسوره: پدر زن یا پدر شوهر
- ۳- هم ریش: باجناب
- ۴- یاد: جاری. نسبت همسر دو برادر
- ۵- خارسو: مادر شوهر یا مادر زن. این لغت برای من جالب بود. خارسو یعنی خار چشم. الله اکبر!!!

۷

۱- ذراومِدِ گفت: برگشت گفت

۲- قو نیمپیَرِد: خیلی خلوته

۳- خَبَرِیش نیست: چیزی حالیش نیست. چیزی بارش نیست. به اوضاع بد اقتصادی هم گفته می‌شود. **مثال اگر از یه اصفهانی بپرسند چه خبر از بازار؟ می‌گه خبریش نیست (مدت جواب ۲ ثانیه).** دقت شود که در یک جمله، یه مفهوم به اون بزرگی بیان شد. حالا اگه که این سوال را از یه تهرونی می‌پرسیدی جواب می‌شد: **بین می‌دونی چیه الان با توجه به سیاستای جهانی و این مالیاتایی که دولت گذاشته و در آخر .. وضع فروش زیاد خوب نیست.** (مدت جواب ۵ دقیقه)

۴- کَمَری راوِس هَنو: هنوز نصف راهم نیومده

۵- را نیمپیَرِد: بلد نیست

۶- مردی رَندیشه: خیلی آب زیرکانه

۷- سِگسارونه: شلوغه. متضاد قو نیمپیَرِد.

قاعده کلی: برای جاهای شلوغ معمولا از واژه سگ و برای جاهای خلوت از واژه قو استفاده می‌شود. **مثال: بیا از اون فلان خیابون بریم. جواب: اصلا و ابدا (بدون تنوین) فلان خیابون این وقتی شب سِگسارونه**

۸- آغولِیاد واغلید: راحت شدی؟ حالا خوب شد. **مثال: آغولِیاد واغولید اینو گفتی؟** (برای بیان احساس دلخوری) به معنی آنها از آسیاب افتاد هم هست. **مثال: تا آغولِیاش واغلید فکری رفتن به سرش زد. نوعی آسیاب درونی.**

۹- اِدراواوَرِد می‌کونم: ادراواوَر به معنی تیکه پاره. ادراواوَرِد می‌کونم یعنی می‌کشمت.

۱۰- برادون کشیدن: براتون آماده کردن. ولی در عمل وقتی استفاده می‌شود که کسی می‌خواهد به جایی برود که هیچ فایده‌ای ندارد. **مثال: فرد تهرونی: من می‌خوام برم با فلان مسوول درباره این مشکل صحبت کنم؟ مشاور اصفهانی: جَناب حتما این کارو بوکونید، اونجا برادون کشیدن.**

۱۱- دِرِزا چاق کردن: فرار کردن

۱۲- جنخ هم رسوندند: تازه پیدا کردند (بدون جنخ هم بکار می‌رود). **مثال آقا جلیلا اینا یه بچه هم رسوندند.** یعنی یه بچه پیدا کردند، صاحب فرزند شدند.

۱۳- بلاگیری درو وُردن: شیطونی کردن. **مثال: بچه بلاگیری نکون.** اسم فاعلش می‌شه بلازده به معنی شیطون. **مثال: بلازده هِنچی نکون.**

۱۴- آدِمی نَیرز: آدم بیخود

۱۵- وا می‌دارم: وادار کردن. **مثال: بوور کن اگه این کار را کردی وامی‌دارم علی ایاقدا جا بیارد.** ترجمه: باور کن اگه این کارو کردی علی را وادار می‌کنم حسابتو برسه.

۱۶- هوا کیفس: هوا ابریه (کیف همون کیپ فرنگیه)

۱۷- آیکی اونم: از این گذشته. **مثال: آیکی اونم مثلا ایشون برا ما چیکار کردن؟**

۱۸- چه خیر اتر؟: یعنی همون چه خبر. هنوز برای من روشن نشده که این اتر از کجا میاد و به چه معنیست؟

۱۹- هوا تیفونه: هوا طوفانیه (تایفون فرنگی)

۲۰- د آره د: آره دیگه

۲۱- سَک نزن: ناخنک نزن، فضولی نکن، اذیت نکن. **مثال: اینقد سَک نزن به این جیگری من.** یعنی اینقدر منو اذیت نکن.

۲۲- وقی کردس: رنگش پریده، رنگش رفته. **مثال: اوی این لباس زردرا درش بیار که وقی کردس** به معنای بهت نمی‌یادم بکار می‌ره. **اوی این لباس زردرا درش بیار که تو تند وقی کردس** واقعا زبان در تعریف برخی از اصطلاحات الکنه.

۲۳- آدمی یه غازی: همون آدمی نیزز

۸

سوالات ۸ و ۱۰ جز واحد عملی محسوب می‌شوند.

۹

۱- یار مبارک پولکی عروسا اووردن زورکی: کری خانواده داماد برای خانواده عروس در روز عروسی

۲- خارسو بیشین رو فشفشه بزا عروسد خوشش باشه: کری خانواده عروس برای خانواده داماد در روز عروسی

۳- جیگر جیگرس دیگر دیگرس: وقتی بخوای محبتتو نسبت به اونی که دوستش داری نشون بدی.

۴- مثلی سگی تاتوره خورده می‌موند: مواقعی که کسی خیلی شلوغ پلوغ می‌کنه و فعالیت داره. تاتوره گیاهی است که هنگامی که سگ آن را می‌خوره دل درد گرفته و هی دور خودش می‌چرخه.

۵- شبا به چراغسا روزا به غلاغ: یعنی طرف شبا بیداره و روزا می‌خوابه.

۶- اینقد کریم پشه بازی درنیار: وقتی کسی هی مزه بریزه.

۷- قرشا قاشوق کردس: وقتی یه نفر شیک کرده بهش اینو می‌گن.

۱۱

آقا با مد روی آ یعنی شوهر آقا بدون مد یعنی پدر

مثال: سلام خبین؟ آقادون چیطورن؟ با مد می‌شه شوهرتون چطوره؟

سلام خبین؟ راسی آقادون حالش چیطورس؟ بدون مد می‌شه باباتون چطوره؟

- ۱- گلی درخت: بالای درخت
 ۲- گلی کوچا: در کوچه‌ها
 ۳- گلی هم: درهمو برهم
 ۴- گلی کوه: نوک کوه

- اونستایا: واژه‌ای متداول مابین اصفهانی‌های ساکن کره به معنی اوناهاش.
 ۱- اونستایا ۲- اونستایشا ۳- اونستایشونا (برای احترام) ۴- اونستاشا ۴- ایناهانشا ۵- اینستایشا ۶- اینستاشا
 اگر اونستایا برای اشاره به انسان باشد ایناندا و ایناندشون و ایناندشونا را هم خواهیم داشت.

و اما پای ورق:

- ۱- چندی پیش در اینترنت نام‌های با عنوان امتحان میان‌ترم ادبیات زبان اصفهانی دریافت کردم و چون کار زیبایی بود سعی کردم که ادامه داده شود. بنابراین تلاش شد که این نوشته امتحان مانند بوده و ساختاری شبیه به امتحان میان‌ترم داشته باشد.
 ۲- واژه‌های "بلکی، ادرآوادر، بلاگیری درو وردن و آدمی نیزز" از مجموعه "لهجه شیرین اصفهانی" نوشته استاد اینجانب، آقای امیر باطنی‌پور، که در سال ۱۳۸۴ به رشته تحریر در آمده، آورده شده است.
 ۳- این نوشته فقط برای هدیه دادن لبخندی به شماست زیرا لبخند راه ورود به قلبهاست.

سلمان صباحی

بهمن ۱۳۸۷

لینکهای سودمند:

- ۱- سوالات امتحان میان‌ترم ادبیات زبان اصفهانی
<http://i.friendfeed.com/571ff5e5237aa6b6fb5792c669ac0165b0ac2011>
 ۲- چرخه زیرشلواری در اصفهان
<http://blog.360.yahoo.com/blog-s5hztGAieqSiXhFMTOMPfTk-?cq=1&p=27>
 ۳- اصفهانی‌نامه
<http://www.kibod.com/detail/?DAT=292503>